

PREGLEDNICA PODANIH PRIPOMB ZA

ENERGETSKI KONCEPT SLOVENIJE
Strategija energetske politike do leta 2030 (in vizija do leta 2050)
 - besedilo za javno obravnavo -

Predlagatelj in kontaktna oseba:	Naslov in telefon:	Datum:
Društvo za preučevanje rib Slovenije – DPRS Andreja Slameršek, predsednica	Polanškova ulica 24, 1231 Ljubljana - Črnuče dprslovenije@gmail.com slandreja@gmail.com 040 669 991	7.9.2018

Št. odstavka	Predlog spremembe besedila	Utemeljitev
4	Energetski koncept Slovenije (v nadaljevanju: EKS) upošteva ključni izziv Slovenije na področju okolja, ki je trajnostna raba naravnih virov in upoštevanje okoljskih in naravovarstvenih ciljev ter ukrepov za zmanjšanje okoljskih vplivov, kot je to prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb, ohranjanje biotske raznovrstnosti, varovanja naravnih vrednot, ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov ter celovitosti varovanih območij, ohranjanje ugodnega stanja voda in izboljšanje kakovosti zraka, ohranjanje tal, zdravja prebivalcev in kulturne dediščine. Odstavek se dopolni: »Za reke se razglasijo izključitvena območja, območja kjer hidroelektrarn ni možno graditi, zlasti območja Natura 2000. Reka Mura je območje Natura 2000 in biosferno območje in ni predmet	<p>Razglasitev izključitvenih območij je ključno za doseganje okoljskih ciljev EKS. Gradnja HE ima negativen vpliv na doseganje drugih okoljskih ciljev, ki so določeni v drugih direktivah, strategijah, programih, načrtih itd. in v primerih doseganja teh ciljev, bi tudi dosegali cilje razogličjenja.</p> <p>Potrebno je upoštevati tudi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ptičjo (PD) in habitatno direktivo (HD) – cilj doseganja ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov. Nujna bi bila razglasitev izključitvenih območij (»no go areas«), območij, kjer hidroelektrarn ni mogoče graditi. Vsaka HE ima bistven – D ali uničujoč – E vpliv na rečni ekosistem (reko, potok), zato je v vseh primerih potreben postopek prevlade drugega javnega interesa nad javnim interesom ohranjanja narave po členu 6.4 HD, ki pa ni nujno, da je uspešen, saj če plivov ni možno izravnati in če ni možno izpolniti oz. izkazati vseh dodatnih pogojev za postopek prevlade, gradnja ni možna. Vsa območja Natura 2000 naj se razglasi za izključitvena območja. Obvezno pa reko Muro, ki je postala tudi biosferno območje. Okvirno vodno direktivo (OVD) – cilj doseganja dobrega ekološkega stanja podzemnih in površinskih voda. Okvirna vodna direktiva že sama določa, da imajo HE prevelik negativni vpliv na stanje voda, zato je potrebno uporabiti izjemo po 4.7 členu OVD. HE imajo zelo velik negativni vpliv na podtalnico (vir pitne vode, črpališča pitne vode), zato

energetske izrabe in se jo razglasi zaizključitveno območje.«

Vključita naj se poglavja doseganje drugih okoljskih ciljev in doseganje naravovarstvenih ciljev. Doseganje 25 % OVE v končni rabi energije bo dosežen ob doseganju vseh ostalih ciljev brez HE. Naloži se razglasitev izključitvenih območij, med njih se vključi območja Natura 2000.

V EKS se zapiše, da reka Mura ni predmet energetske izrabe, da se jo izbriše iz energetskih dokumentov, kot je ANOVE, se zaključi postopek CPVO za DPN za HE Hrastje-Mota in onemogoči vstop v postopek prevlade drugega javnega interesa nad javnim interesom ohranjanja narave po členu 6.4 HD, ter uporaba izjeme po členu 4,7 OVD. Reko Muro se razglasi za izključitveno območje.

V EKS SE ZAPIŠE, DA REKA MURA NI PREDMET ENERGETSKE IZRABE, RAZGLASI SE JO ZA IZKLJUČITVENO OBMOČJE. Reka Mura je 25. 7. 2018 postala biosferno območje in se priključuje razglasitvi pet državnega biosfernega območja Mura – Drava – Donava (»Evropska Amazonka«). Za reko Muro od 9.4.2016 poteka kampanja Rešimo Muro!, ki jo podpira

je tudi v tem primeru Direkcija RS za vode v mnenju o ustreznosti okoljskega poročila za DPN za HE Hrastje-Mota na Muri (št. dokumenta: 35001-745/2016-6, z dne 27.1.2017) zaključi: **»Sprejemljivost vplivov izvedbe plana s področja voda, v konkretnem primeru, lahko določi le Vlada RS, ker iz podanih ocen obravnavanega okoljskega poročila izhaja, da za posamezne segmente voda vplivi niso sprejemljivi – ocena D. V teh primerih sprejemljivost plana, oz. prevlado javnega interesa proizvodnje električne energije nad doseganjem dobrega ekološkega stanja vodnega telesa, lahko s svojo odločitvijo določi le Vlada RS.«**

Nova vlada je v koalicijski pogodbi zapisala: **»Zaščitili bomo reko Muro, pri čemer hidroelektrarn na tej reki ne bomo gradili.«¹ EKS je dokument, kjer se mora ta zaveza materializirati.**

Poslabšanje stanja podtalnice, vira pitne vode velja v vseh primerih gradnje HE, kar predvideva tudi OVD, zato je potrebno uporabiti izjemo po členu 4.7.

Pri tem je potrebno dalje upoštevati, da je v Ustavi RS zapisano v **70.a členu (pravica do pitne vode)**: **»Vsakdo ima pravico do pitne vode. Vodni viri so javno dobro v upravljanju države. Vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago. Oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno.«**

Zakon o vodah v **109. členu določa (merila in pogoji za podelitev vodne pravice)**, (1) Posebna raba se lahko prepove, omeji ali se zanjo določijo posebni pogoji, če bi nameravana raba lahko:

1. ogrožala doseganje in ohranjanje ciljev upravljanja voda,
2. ogrožala zdravje ljudi,
3. ogrožala naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov,

¹ Koalicijska pogodba: <http://www.strankalms.si/wp-content/uploads/2018/08/Koalicijski-sporazum-o-sodelovanju-v-Vladi-Republike-Slovenije-za-mandatno-obdobje-2018-2022.pdf>

	<p><u>več kot 70 nevladnih mednarodnih, tujih, nacionalnih in lokalnih organizacij, ter številni priznani strokovnjaki in znane osebnosti. V okviru peticije je bilo zbranih več kot 77.000 podpisov proti gradnji HE.</u></p> <p>Podporniki: http://www.amazon-of-europe.com/si/podporniki-mura/ Podpora biosferi Mura: http://www.amazon-of-europe.com/si/menu61/news437/</p>	<p>4. omejevala urejanje voda ali bi bila v nasprotju s predvidenimi ukrepi urejanja voda,</p> <p>5. znatno ovirala splošno rabo ali oskrbo s pitno vodo,</p> <p>6. škodljivo vplivala ali ogrožala območja, varovana po predpisih o ohranjanju narave.</p> <p>HE zagotovo spadajo v prepoved rabe po 109. členu ZOV, saj je njihvo vpliv od 1. do 6. točke tega člena. Na kar kažejo tudi obstoječe HE v Sloveniji.</p> <p>3.) Poplavna direktiva – cilj zmanjšati škodljive posledice poplav na zdravje ljudi, okolje, kulturno dediščino in gospodarske dejavnosti...ob opuščevanju, da se rekam zagotovi več prostora.</p> <p>4.) Programi, načrti, strategije itd. V primeru gradnje HE ni mogoče dosegati vseh zgoraj navedenih ciljev direktiv in ciljev določenih v programih, kot so Načrt upravljanja voda, Program upravljanja z območji Natura 2000, Regionalni razvojni program Pomurja itd.</p> <p>Upošteva naj se uspešnost izpolnjevanja drugih ciljev:</p> <p>- izpolnjevanje ciljev po HD: Po podatkih Zbirnega poročila po HD 2013², pri cilju ugodnega ohranitvenega stanja v Sloveniji dosegamo ugodno stanje le pri 43 % habitatnih tipov in 29 % vrst, ki smo jih po HD dolžni ohranjati v ugodnem ohranitvenem stanju. <u>Obvezno razglasiti izključitvena območja, med katera zagotovo sodijo vsa območja Natura 2000! Reka Mura je poleg območja Natura 2000 tudi razglašena za biosferno območje. Reka Mura je po biotski raznovrstnosti najbogatejše območje v Sloveniji, kar se odraža tudi v številu kvalifikacijskih vrst za območje Natura 2000, in sicer varuje kar 66! kvalifikacijskih vrst (kar je največ od vseh območij Natura 2000 v Sloveniji) in 8 habitatnih tipov, od katerih se enega varuje celo prednostno in katerega ohranjenost je na tem območju v Sloveniji najboljša in v največjih površinah. Reka Mura je nacionalnega pomena tudi z vidika varovanja rib, saj v njej živi kar 51 od 76 vrst avtohtonih vrst rib, kar je največ za vse reke v Sloveniji, posebej pomembna pa je, saj je to v Sloveniji zadnje velika prosto tekoča reka, ki še predstavlja življenjski prostor rečnim</u></p>
--	--	--

² Zbirno poročilo po HD 2013. http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65

vrstam rib, ki so v drugih rekah izginile ali so na robu preživetja, zaradi obstoječih HE. Prav tako na območju reke Mure živijo vrste, ki ne živijo nikjer drugje v Sloveniji, kot so ribe velika senčica, črnooka in sabljarka, vodna praprotna plavajoči plavček, rastlina vodna škarjica in nanj vezan kačji pastir zelena deva itd. Reka Mura ima najbolj ohranjene in številčno najbolj zastopane mrtvice v Sloveniji. Reka Mura je izjemnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti tako na nacionalnem kot na mednarodnem nivoju! Reka Mura je še zadnja velika nižinska reka, ki ni pregrajena s HE jezovi, ter skupaj z Dravo in Muro tvori več kot 1000 km prostega rečnega toka, kar se odraža tudi v njeni biotski raznovrstnosti in je neprecenljivo tudi na mednarodni ravni («evropska Amazonka»).

- izpolnjevanje ciljev po OVD: cilj doseganja dobrega ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda si je Slovenija zadala na samo **18 % vodnih teles! Do leta 2021 bo na vodnem območju Donave le 6 % vodnih teles doseglo zaveze do EU, na vodnem območju Jadranskega morja pa 12 %.**

Načrtu upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021 na str. 100 navaja: "Zaradi različnih obremenitev na VO Donave okoljska cilja doseganje dobrega ekološkega stanja/potenciala ali dobrega kemijskega stanja površinskih voda ne bosta dosežena na 51 VTPV (42 %) od 121 VT. Na VO Donava okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi na 63 VTPV (52%) medtem ko **bo 7 VT (6 %) VT doseglo zanje zastavljene okoljske cilje glede doseganja dobrega ekološkega stanja/potenciala ali kemijskega stanja voda.**"

V Načrtu upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2016-2021 na str. 95 navaja: "Zaradi različnih obremenitev na VO Jadranskega morja okoljska cilja doseganje dobrega ekološkega stanja/potenciala ali dobrega kemijskega stanja površinskih voda ne bosta dosežena na 10 VTPV (29%) od 34 VT. Okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi na 20 VTPV (59 %) **medtem ko bodo štiri VT (12 %)**

dosegla zanje zastavljene okoljske cilje glede doseganja dobrega ekološkega stanja/potenciala ali kemijskega stanja voda."

Reka Mura je v dobrem ekološkem stanju, izjemno dodano vrednost pa predstavlja, da ima izjemen potencial za revitalizacijo, saj so protipoplavni nasipi zgrajeni tako, da ima reka Mura še vedno veliko prostora. Zaradi tega ima tudi izjemen potencial za revitalizacijo, ki bi prispevala trajnostno, dolgoročno in najcenejšo rešitev za reševanje okoljskih težav, ki pestijo Pomurje (upad podtalnice, poglobljanje rečnega dna, blaženje ekstremov kot so suše in poplave itd.), ter najbolj učinkovita prilagoditev na podnebne spremembe.

Z revitalizacijo reke Mure se je začelo že leta 1997. Ukrepi so bili izvedeni na mejnem odseku (Mureck, Gosdorf, Bad Radkersburg, Apače, Gornja Radgona...), kjer danes na revitaliziranih delih poteka tudi vsako leto veliki skok v Muro (Big Jump) in ljudje se kopajo. Nekaj ukrepov je bilo izvedenih tudi v okviru projekta »Biomura« (Murska Sobota, Beltinci, Veržej, Ljutomer), ter v okviru projekta WETMAN v okviru katerega so se revitalizirale 3 mrtvice. Izvedeni so bili ukrepi kot so: odstranitev kamnitih ali betonskih oblog brežin, oživitev stranskih rokavov, dotacija proda v reko, vgraditev pragov na dnu reke itd. Na razdalji ca. 35 km reke se je poglobljanje dna struge zaustavilo, kar kažejo redne meritve 41 prečnih profilov na odseku reke od 95,0 km do 130,7 km (merjeno od izliva reke gorvodno). Povprečni dvig dna izmerjen leta 2009 je bil 6 cm. Za navedena dela na reki Muri sta Avstrija in Slovenija leta 2014 dobili evropsko nagrado European Riverprize za najboljši dosežek leta. Posledično je projekt bil nominiran tudi za nagrado na svetovnem nivoju »Global Thiess Riverprize 2015« kjer se je uvrstil med tri finaliste skupaj z reko Jordan (Jordanija) in Lake Eyre Basin (Avstralija). In tako sonaravno obnavljanje reke Mure poleg urejanja voda postaja tudi svetovna turistična atrakcija.

TLA, Nacionalni program varstva okolja do leta 2030 predvideva še dodatno poslabšanje oz. zmanjšanje kmetijskih površin do leta 2030. Ob dejstvu: »Od osamosvojitve smo zabetonirali 100.000 hektarov kmetijskih zemljišč, četrtno vseh površin. Izgubili smo več zemlje kot Nemčija v celotnem času od druge svetovne vojne. Po površini na prebivalca smo,

		<p>poleg Finske, zadnji v Evropski uniji. V zadnjih desetih letih je propadlo 16.000 malih kmetij – štiri vsak dan – in trend se nadaljuje. Imamo pa največjo površino nakupovalnih središč na prebivalca v Evropski uniji. Posledica je, da uvažamo kar dve tretjini hrane in 85 odstotkov semen. Ali se sploh zavedamo, da je prehranska varnost temelj nacionalne varnosti vsake dežele?»³</p> <p>HE Mokrice⁴ – akumulacija bi zasedla 289,88 ha, od tega kmetijskih zemljišč 176,71 ha. S tem, da tukaj niso še vštete površine za izravnavo in omilitev vplivov.</p> <p>HE Brežice⁵ – “Celotna površina vodnega telesa akumulacijskega bazena, vključno s površino reke Save znaša cca 317 ha. Od tega kmetijskih zemljišč cca. 195,5 ha.” Okoljsko poročilo tudi navaja, da po površini prevladujejo najboljša kmetijska zemljišča.</p> <p>HE Hrastje-Mota – absolutno izgubljenih površin bo 165 ha zemljišč, od tega cca. 40 ha kmetijskih površin⁶. Izravnalni ukrep: zasaditev poplavnega gozda (nadomeščati bo potrebno 435 ha + 52 ha = 487 ha gozdnih habitatnih tipov (91E0* in 91F0)⁷, s tem, da so dejanski vplivi 2 x večji⁸), prav tako obvodna struga predstavlja dodatnih ha površin.</p> <p>IZPOLNJEVANJE CILJEV PO DIREKTIVI OVE</p> <p>Po podatkih Energetskih bilanc RS za leto 2016 in 2017 je delež OVE v skupni rabi bruto končne energije ob nadaljevanju trenda stabilizacije končne porabe v letu 2016 znašal 23,5 %⁹, v letu 2017 je znašal 22,2</p>
--	--	--

³ <https://alpeadriagreen.wordpress.com/2017/10/26/izbruh-prehranske-krize-nas-bo-okiral-le-datum-ni-znan-/>

⁴ Poročilo o vplivih na okolje za HE Mokrice, Zvezek 2, HSE, 2015.

⁵ Poročilo o vplivih na okolje za HE Brežice: Dodatek za varovana območja, Aquarius d.o.o. Ljubljana, 2013.

⁶ OP za DPN HE Hrastje-Mota na Muri, VGB, Oktober 2016.

⁷ Preliminarna opredelitev predloga izravnalnih ukrepov za HE Hrastje-Mota na Muri, VGB, Maribor, november 2016.

⁸ <http://www.amazon-of-europe.com/si/menu61/news368/>

⁹ Energetska bilanca republike Slovenije za leto 2016. Vlada RS.

http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/energetska_bilanca/ebrs_2016.pdf

	<p>%¹⁰. Torej v letu 2016 smo dosegali 94 %, v letu 2017 pa 89 % zastavljenega cilja 25 % OVE v končni rabi energije.</p> <p>Akcijski načrt URE 2020¹¹ na str. 14 navaja: "Neto uvoz električne energije je predstavljal -0,1 % skupne rabe (več električne energije je bilo izvožene kot uvožene)."</p> <p>Tudi nova ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek je v medijih povedala: "Energetski koncept, s katerim, že zelo zamujamo, namerava <u>prilagoditi pripombam v javni razpravi.</u>"</p> <p>http://www.rtv slo.si/slovenija/alenka-bratusek-pogajanja-z-zalednimi-drzavami-za-drugi-tir-se-bodo-nadaljevala-a-z-drugacnimi-pogoji/465065</p> <p>Prav tako je Vlada v koalicijski pogodbi zapisala: »<u>Zaščitili bomo reko Muro, pri čemer hidroelektrarn na tej reki ne bomo gradili.</u>«¹² <u>EKS je dokument, kjer se mora ta zaveza materializirati.</u></p> <p>Pri tem je potrebno upoštevati dejstva, da je Mura pomembna iz mednarodnega in nacionalnega vidika. Je še zadnja velika nižinska reka, ki ni pregrajena s HE jezovi. Z Dravo in Donavo tvori več kot 1000 km prosto tekočih rečnih poti. Z vidika bidoiverzitet, je območje z največjim št. domorodnih ribjih vrst in sicer kar 51 od 76 vrst v Sloveniji. Tukaj živijo vrste, ki nikjer v Sloveniji ne živijo, to so ribe sabljarka, črnooka in velika senčica, od drugih vrst naj še omenimo vodna škarjica, zelena deva, panonski pupek, plavajoči plavček itd. Je območje z najbolj ohranjenimi mrtvica v Sloveniji. <u>Poleg tega je bila Mura določena za nekatere vrste kot nadomestni habitat za izgubljeno spodnjo Savo, zaradi gradnje HE Brežice. Poleg tega že za Sočo, spodnjo Savo in Dravo, kažejo monitoringi, da rečne vrste rib izginjajo, v primerih gradnje HE.</u></p>
--	--

¹⁰ Energetska bilanca republike Slovenije za leto 2017. Vlada RS.

http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/energetska_bilanca/ebrs_2017.pdf

¹¹ AN URE 2020 – Akcijski načrt za energetsko učinkovitost do leta 2020, Vlada RS, 21.12.2017.

¹² Koalicijska pogodba: <http://www.strankalms.si/wp-content/uploads/2018/08/Koalicijski-sporazum-o-sodelovanju-v-Vladi-Republike-Slovenije-za-mandatno-obdobje-2018-2022.pdf>

9	<p>Navedeno je, da se EKS ne opredeljuje do posameznih konkretnih projektov. Doda se: »opredeli pa se do primerov za katere je že sedaj jasno, da niso sprejemljivi, to je reka Mura, ki je postala tudi biosferno območje.</p>	<p>Uničenih je že 50 % slovenskih rek zaradi hidroenergetske proizvodnje. Od teh je reka Mura še zadnja velika nižinska prosto tekoča reka, ki skupaj z Dravo in Donavo tvori več kot 1000 km prostega rečnega toka. Kar je izjemno na globalni ravni!</p> <p>Ker smo že 50 % rek žrtvovali v energetske namene, HE niso več sprejemljive, saj varujemo zadnje koščke rek/narave, s tem pa tudi kvalitetno življenjsko okolje. Ob dejstvu, da tudi, če bi zgradili vse novo načrtovane HE, kar pomeni vseh 19 velikih in cca 100 malih, bi bil prispevek k energetske bilanci minimalen, prispevale bi le 10 % električne energije k obstoječi proizvodnji električne energije ob normalnem delovanju (v času hidroloških suš manj), kar je povedal tudi predstavnik energetikov na srečanju z Evropsko komisijo marca letos v Sloveniji. Prevelika škoda za praktično nič proizvodnje električne energije. Ob dejstvu, da samo ohranjena mokrišča prispevajo k blaženju podnebnih sprememb.</p>
10	<p>Izjava pod točko 10 je neresnična!!!</p> <p>»Energetski koncept Slovenije je bil pripravljen v širokem procesu javnih posvetov, predstavitev in delavnic, pri čemer so sodelovala ministrstva, raziskovalne in druge ustanove, gospodarske družbe, nevladne organizacije in seveda posamezniki. Široka javna razprava v času priprave Energetskega koncepta je pokazala odločno podporo naši skupni viziji, to je dolgoročnemu prehodu Slovenije v nizkoogljično družbo, v skladu z načeli trajnostnega razvoja. (v nadaljevanju: nizkoogljična družba upošteva tudi načela trajnostnega razvoja)«</p>	<p>DPRS smo zahtevo za vključitev DPRS kot stranskega udeleženca v postopek CPVO za EKS (št. dokumenta DPRS-2015-50-4) vložili že dne 24. 11. 2015. MOP nam je status priznal šele 25. 4. 2018 (po javni obravnavi EKS!). Torej gre za kršenje zakonodaje in onemogočanje sodelovanja DPRS v pripravi EKS.</p> <p>DPRS delujemo v javnem interesu. Z odločbo št. 215-4/2015 je ministrstvo za okolje in prostor (MOP) podelilo DPRS status nevladne organizacije na področju ohranjanja narave, ki deluje v javnem interesu. Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/2004 – uradno prečiščeno besedilo ZON-UPB-2, 8/10-SZKZ-B in 46/14; v nadaljevanju ZON) v 137. členu, 3. odstavek določa, da društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu, ima pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih. <u>V tem primeru nam je bila ta pravica odvzeta!</u></p> <p>Poleg tega so v pripravi sodelovali zlasti predstavniki energetike, okoljski in naravovarstveni strokovnjaki in nevladne organizacije praktično niso sodelovali. DPRS smo bili prisotni na delavnici za pripravo smernic za EKS. Ta delavnica je bila popolnoma nestrokovna, saj se je pisalo kar si kdo misli in se ni operiralo z dejanskimi številkami in podatki. Na tem dogodku smo bili DPRS edini predstavniki s področja naravovarstva, predstavniki energetike pa so na pamet določali kaj ima vpliv na naravo in okolje. DPRS pri energetskih zadevah (ekonomska upravičenost, konkurenčnost itd.) nismo želeli sodelovati in podajati svojih mnenj, saj nismo strokovnjaki s</p>

		<p>področja energetike (tako kot energetiki niso strokovnjaki s področja narave in okolja, kljub temu, pa so se njihove izjave vzvezi z naravo in okoljem, ki so bile popolnoma neresnične, upoštevale), smo pa jasno in glasno zahtevali, da je taka priprava smernic nestrokovna in da je nujno operirati z dejstvi in narediti analizo na konkretnih podatkih. Seveda nas niso upoštevali.</p> <p>Izjavo je potrebno popraviti in zapisati v številkah oz. odstotkih, koliko strokovnjakov, nevladnih organizacij itd. po sektorjih je sodelovalo pri pripravi EKS in zanj izdelanega okoljskega poročila. Ter zraven zapisati, da je DPRSju bila kršena zakonska pravica.</p>
15	<p>Izjava pod točko 15 je neresnična!!!</p> <p>Skladno z Energetskim zakonom je bilo v okviru priprave besedila Energetskega koncepta Slovenije (EKS) in z namenom primerjave različnih pristopov, pripravljenih več scenarijev projekcije energetske bilance kot prikaz možnih rezultatov v danih robnih pogojih, ki vodijo v smeri izpolnjevanja dolgoročnega cilja nizkoogljične družbe.</p>	<p>Na to neresnično izjavo smo podali pripombo že v prvi javni razgrnitvi. Ni upoštevan scenarij, ki bi najbolj učinkovito in trajnostno prispeval k doseganju cilja razogljičenje, kar je tudi zapisano v AN URE.</p> <p>V AN URE¹³ je zapisano: »Namreč pri gospodinjstvih je kot razlika med referenčnim nivojem in projekcijo brez ukrepov izračunan prihranek energije samo za rabo energije za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode, medtem ko za rabo električne energije projekcija brez ukrepov ni bila izračunana, ker je njena priprava časovno zaradi velikega števila aparatov zelo zahtevna.»</p> <p>ANOVE¹⁴ 2010-2020 (2017) predvideva le dva scenarija, ki se razlikujeta v projekciji razvoja sončnih in vetrnih elektrarn, v obeh primerih je predvidena maksimalna izraba rek (hidroenergija).</p> <p>Predvidena je maksimalna izraba naravnih virov, ni pa predvideno maksimalno izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije.</p>
20	<p>Izjava pod točko 20 je neresnična!!!</p> <p>S trajnostnim razvojem energetske politike bomo zadovoljevali družbene potrebe, ne da bi ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih rodov tudi na vseh okoljskih področjih. Trajnostni razvoj</p>	<p>V primeru obstoječih HE so že izjemno velike okoljske težave. Navajamo samo nekaj primerov:</p> <p>V primeru izgradnje pregrade za HE Mavčiče leta 1986 na Savi, se je gladina podzemne vode na Kranjsko-Sorškem polju sprva zvišala v povprečju za šest metrov. Sledil je proces zamuljevanja brežin in dna zadrževalnega jezera ter posledično zmanjševanje napajanja in zniževanja gladin podzemnih voda v vplivnem delu vodonosnika. V kolikor se bo proces zamuljevanja nadaljeval,</p>

¹³ ANURE, AKCIJSKI NAČRT ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST DO LETA 2020 (AN URE 2020), december 2017. http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2017-2020_final.pdf

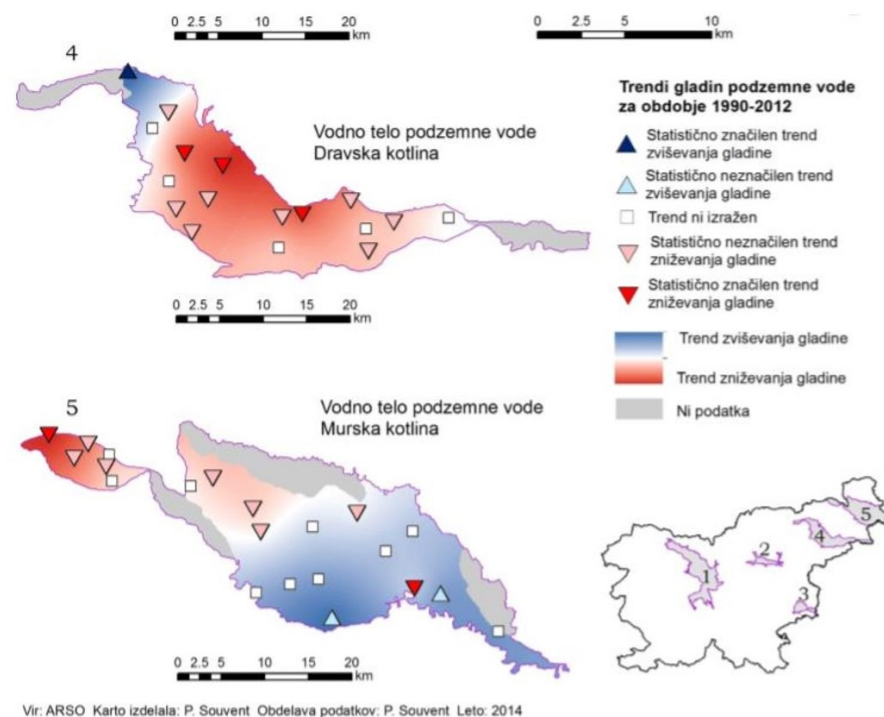
¹⁴ ANOVE 2010-2020 (2017). Akcijskega načrta za obnovljive vire energije za obdobje 2010 – 2020, verzija december 2017, plan še ni potrjen.

prednostno upošteva zdajšnji naravni potencial Slovenije. S tem zagotavljamo, da se naravni viri porabljajo počasneje ali kvečjemu z enako hitrostjo, kot se obnavljajo.

Odstavek se popravi z vsebino, da so reke na območju obstoječih HE v zelo slabem ekološkem stanju, da današnje generacije že trpijo škodo (upad podtalnice, poslabšanje ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda, nabiranje toksičnega mulja, izginjanje ribjih populacij itd.) zato se naloži investitorjem: **»Za namene izboljšanja stanja vodotokov, kjer HE že stojijo, se naloži proizvajalcem, da do leta 2020 izvedejo vse potrebne ukrepe za izboljšanje stanja vodotokov po načelu »onesnaževalec plača«.**

ocenjujejo, da bodo na nekaterih merilnih mestih prvotni nivoji podzemne vode doseženi že med letom 2020 in 2025. (ARSO, 2014)¹⁵

V primeru gradnje HE Zlatoličje: »Primerjava starih in novejših kart hidroizohips osrednjega dela Dravskega polja kaže, da je po izgradnji vodne elektrarne Zlatoličje padla gladina podtalne vode na območju med Hajdošami, Kungoto, Prepoljem, Staršami in Zlatoličjem za dva do tri metre. V neposredni bližini obvodnega kanala je padec gladine še večji – do devet metrov.«¹⁶

Slika 3: Trendi gladine podzemne vode v vodonosnikih z medzrnsko poroznostjo v obdobju 1990-2012

¹⁵ ARSO, 2014: Količinsko stanje podzemnih voda v Sloveniji. Poročilo o monitoringu v letu 2012. 56 str.

¹⁶ Ljubo Žlebnik (1982): Hidrogeološke razmere na Dravskem polju. Geologija 25/1, 151-164, Ljubljana.

		<p>Slika 1: Trendi gladin podzemne vode za obdobje 1990-2012 (ARSO, 2014). V Dravski kotlini, kjer je zgrajena veriga HE, je trend zniževanja gladine (obarvano rdeče). V primeru Murske kotline je problematično samo v zgornjem delu mejne Mure, kjer je vpliv gorvodnih HE v Avstriji.</p> <p>Izjemno velik problem je MULJ!!! Zaradi mulja in nihanja vodne gladine, zaradi obratovanja obstoječih HE, izginjajo ribje populacije in ribiči imajo izjemno veliko škodo, zato tudi danes ribiči na Dravi vlagajo tožbe proti Dravskim elektrarnam itd. <u>»Za namene izboljšanja stanja vodotokov, kjer HE že stojijo, se naloži proizvajalcem, da do leta 2020 izvedejo vse potrebne ukrepe za izboljšanje stanja vodotokov po načelu »onesnaževalec plača«.</u></p> <p>Primer Ptujsko jezero: https://www.dnevnik.si/1042781498</p>
24	<p>Izjava pod točko 24 je neresnična!!!</p> <p>Slovenija sooblikuje in spoštuje svoje mednarodne zaveze na področju podnebne in okoljske trajnosti, kar predstavlja tudi pomembno usmeritev za energetiko. Poleg ciljev podnebne trajnosti bomo sledili tudi okoljskim ciljem z namenom zagotavljanja trajnostnega razvoja in zdravja ljudi.</p>	<p>Obrazložitev zapisana pod točko 4.</p> <p>Slovenija je bila dolžna po OVD do leta 2015 zagotoviti dobro ekološko stanje vseh (100 %) površinskih in podzemnih voda. Dejansko stanje pa je, da si je Slovenija za cilj doseganja dobrega ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda zadala na samo 18 % vodnih teles! Do leta 2021 bo na vodnem območju Donave le 6 % vodnih teles doseglo zaveze do EU, na vodnem območju Jadranskega morja pa 12 %.</p> <p>Prav tako Slovenija močno zaostaja za doseganjem ciljev po HD: Po podatkih Zbirnega poročila po HD 2013¹⁷, pri cilju ugodnega ohranitvenega stanja v Sloveniji dosegamo ugodno stanje le pri 43 % habitatnih tipov in 29 % vrst, ki smo jih po HD dolžni ohranjati v ugodnem ohranitvenem stanju. <u>Obvezno razglasiti izključitvena območja, med katera zagotovo sodijo vsa območja Natura 2000!</u></p> <p><u>Stanje na naravi in okolju je alarmantno, HE pa bi to stanje še drastično poslabšale.</u></p>
41	<p>"vključitev vsebin s področja trajnostne rabe energije v celoten sistem izobraževanja, od vrtcev naprej." Doda</p>	<p>S strani energetike smo deležni prikritega oglaševanja v vrtcih in osnovnih šolah, saj na neobjektiven in nestrokovnen način predstavljajo vsebine o vplivih obnovljivih virov energije na naravo in okolje. Zadevo je Zavodu za</p>

¹⁷ Zbirno poročilo po HD 2013. http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65

	<p>se: "s sodelovanjem strokovnjakov s področja varstva narave."</p>	<p>Šolstvo prijavil ZRSVN. V primeru projekta Modri Jan je temu pritrdil tudi Zavod RS za šolstvo, vendar ni mogel prepovedati prikritega oglaševanja v vrtcih in osnovnih šolah, ker za to v Sloveniji nimamo zakonske podlage. Največ kar so lahko stroili je, da so obvestili šole o neobjektivno in nestrokovno prikazanih vsebinah vplivov OVE, ter da gre za prikrito oglaševanje.</p> <p>HSE in DEM še danes brezplačno izdajata revijo Modri Jan in vodita projekt Modri Jan, kar bi bilo nujno prepovedati v okviru predmetne točke.</p> <p>http://www.dprs.si/sl/62-stop-prikritemu-oglasovanju-revija-modri-jan.html</p>
50	<p>Izjava pod točko 50 je neresnična!!!</p> <p>Slovenija ima majhen elektroenergetski sistem, kjer vsaka večja proizvodna enota predstavlja pomemben element zanesljivosti v sistemu. Dolgoročno bo treba ob opuščanju fosilnih virov in po izteku življenjske dobe obstoječe jedrske elektrarne nadomestiti velik delež domače proizvodnje električne energije. Izbor ustreznih tehnologij in energentov, gradnja elektrarn in omrežij, njihovo umeščanje prostor ter določitev še sprejemljivega deleža uvožene električne energije bodo v prihodnosti predstavljali velik izziv</p>	<p>Akcijski načrt URE 2020¹⁸ na str. 14 navaja: "Neto uvoz električne energije je predstavljal -0,1 % skupne rabe (več električne energije je bilo izvožene kot uvožene)."</p> <p>Izjava pod točko 50 je neresnična, obrazložitev v drugih točkah, zlasti pa v točki 62.</p> <p>V Avstriji imajo več kot 70 % izkoriščene reke za energetske namene, vendar v času hidroloških suš uvažajo elektriko proizvedeno v termo in nuklearn elektrarn iz tujine.</p>
51	<p>Prednostno se bodo OVE umeščali na okoljsko in naravovarstveno manj pomembnih območjih. Doda se: "Območja Natura 2000, ki pokrivajo rečne ekosisteme (mokrišča) so izključitvena območja, območja kjer ni možno graditi HE objektov. Reka Mura je biosferno območje,</p>	<p>Obrazložitev pod točko 4.</p> <p>Regionalni razvojni program Pomurja za obdobje 2014-2015, ki ima za ključna cilja razglasitev biosfere Mura (25. 7. 2018 se je tudi ta cilj dosegel) in krajinskega parka Mura, ter razvoj mehkega turizma, ni upoštevan, Zastavljeni cilji v programu so tudi najbolj napreden in trajnostni način razvoja, ter najboljša prilagoditev na podnebne spremembe.</p>

¹⁸ AN URE 2020 – Akcijski načrt za energetska učinkovitost do leta 2020, Vlada RS, 21.12.2017.

	<p>izključitveno območje, energetska izraba ni možna in se jo zavaruje.”</p>	<p>Prav tako je Vlada v koalicijski pogodbi zapisala: »<u>Zaščitili bomo reko Muro, pri čemer hidroelektrarn na tej reki ne bomo gradili.</u>«¹⁹ <u>EKS je dokument, kjer se mora ta zaveza materializirati.</u></p>
60	<p>Izjava pod točko 60 je neresnična in naj se briše!!!</p> <p>Vodna energija omogoča izredno hiter in ekonomsko ugoden odziv na spremembe povpraševanja po električni energiji, zato bo še naprej obdržala vodilno vlogo pri zagotavljanju kakovostnega in zanesljivega obratovanja elektroenergetskega sistema. Njena izraba ima ob primernem umeščanju v okolje in izvajanju omilitvenih ukrepov tudi druge pozitivne učinke, kot so zaščita pred poplavami ob visokih vodah in reguliranje vodnega toka za namen obdelovanja kmetijskih zemljišč in nenazadnje za zagotavljanje pitne vode.</p>	<p>EKONOMSKO “UGODEN” ODZIV</p> <p>Letna stopnja vrnitve investicije pri HE je manjša od 2%²⁰, kar pomeni, da je doba vrnitve investicije ca. 50 let in več. To nikakor ne more biti "ekonomsko ugodno"; še posebej ne v luči padca cen električne energije, ki smo jim bili priča v zadnjih 2 letih, ko je cena za 1 MWh padla iz 55 € na 40 €!</p> <p>Letno poročilo HESS (Hidroelektrarne na Spodnji Savi) za leto 2016 in je razvidno, da poslujejo takole:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čisti prihodki od prodaje = 14.394.658 €, • čisti poslovni izdi 2.508.492 €, • vrednost zgradb in proizvodjalne opreme (že delujoča vrednost) = ca. 207.165.238 €, • donos na kapital je 0.9 %. <p>Iz tega lahko sklepamo, da s tem rangom prihodkov ni veliko manevrskega prostora za ohranjanje pozitivnih rezultatov v primeru padca cen električne energije kot smo mu bili priča v zadnjih letih.</p> <p>Jože P. Damijan: “Ker gre za velike denarje, nekaj 10 milijard v investicijah in stroških, bi bilo potrebno rešitve dobro pretehtati in javno obravnavo dokumenta podaljšati ter javnosti predstaviti podrobne izračune. Tako bodo dobili strokoven odgovor tudi vsi tisti zaščitniki okolja, ki sedaj branijo Muro pred hidroelektrarnami, ščitijo ptiče pred vetrnimi elektrarnami in so nasploh proti jedrski energiji.”²¹</p>

¹⁹ Koalicijska pogodba: <http://www.strankalms.si/wp-content/uploads/2018/08/Koalicijski-sporazum-o-sodelovanju-v-Vladi-Republike-Slovenije-za-mandatno-obdobje-2018-2022.pdf>

²⁰ Letno poročilo HESS za 2016. <http://www.he-ss.si/pdf/letna-porocila/letno-porocilo-hess-2016.pdf>

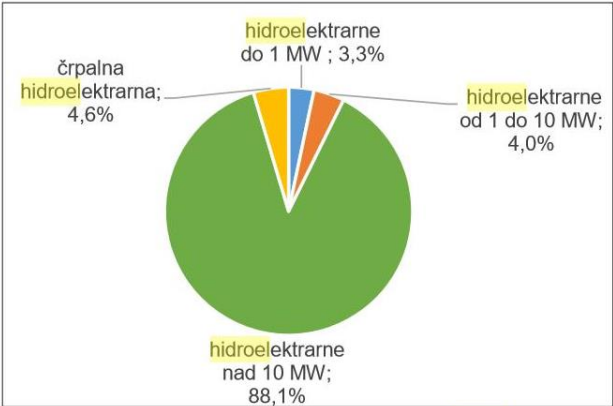
²¹ <https://damijan.org/2018/01/08/energetski-koncept-slovenije-kam-se-tako-mudi/>

		<p>»ZANESLJIVO« OBRATOVANJE ELEKTROENERGETSKEGA SISTEMA</p> <p>Vodna energija je nestabilen vir energije. V letih s hidrološko sušo je potrebno zagotavljati vire iz drugih proizvodnih enot, npr. termo in nuklearne elektrarne.</p> <p>V letu 2017 je DEM poročal²², da je načrtovana proizvodnja električne energije za 35 % nižja, zaradi hidrološke suše.</p> <p>DEM 2018 ponovno v medijih objavi: »Zaradi neugodne hidrologije ob dobiček.« https://mariborinfo.com/novica/lokalno/dem-zaradi-neugodne-hidrologije-ob-dobicek/179039</p> <p>V Avstriji imajo več kot 70 % izkoriščene reke za energetske namene, vendar v času hidroloških suš uvažajo elektriko proizvedeno v termo in nuklearnih elektrarnah iz tujine.</p> <p>DRUGI »POZITIVNI« UČINKI</p> <p>HE nimajo drugih pozitivnih učinkov, v vsakem primeru poslabšajo ekološko stanje površinskih in podzemnih voda, zato že sama OVD določa v primeru HE uporabo izjeme po členu 4.7.</p> <p>1. »zaščita pred poplavami«: Hidroelektrarne lahko zmanjšajo poplave, lahko pa tudi okrepijo njihove posledice. Akumulacijsko jezero lahko zadrži samo določeno količino vode. Kadar vodna gladina prestopi dovoljeno višino, morajo odpreti zapornice. S tem lahko nastanejo veliki poplavni valovi – kakor se je na primer zgodilo leta 2002 na reki Kamp v Dolnji Avstriji in leta 2012 v Podravju v Sloveniji.</p> <p>Najboljši zbiralniki poplavnih voda so naravna porečja in mokrišča. Delujejo kot naravne izravnalne posode, saj vsrkavajo vodo kakor goba in omilijo poplavne valove. Da bi ublažili ali preprečili katastrofalne poplave, zakonodaja pri urejanju voda nalaga trajnostne pristope, npr. rekam je potrebno dati prostor. HE so prav nasprotje tej dikciji.</p>
--	--	--

²² **Proizvodnja DEM letos zaradi slabe hidrologije zaostaja za načrti.** STA, 10.9.2017. <https://krog.sta.si/2426140/proizvodnja-dem-letos-zaradi-slabe-hidrologije-zaostaja-za-nacrti>

		<p>2. »reguliranje vodnega toka za namene obdelave kmetijskih zemljišč« - Za potrebe namakanja je cenejša in učinkovitejša ureditev brez HE. Poleg tega, kjer podtalnica upade ali spremeni svojo smer, je celo namakanje manj učinkovito, saj zaradi upada podtalnice, tudi voda s katero zalivamo hitreje odteka. Z revitalizacijo reke Mure bi se zmanjšal tudi vpliv suše in še vedno bo obstajala možnost namakanja. Možnost namakanja ob gradnji HE je vprašljiva, še posebej v hidroloških sušah. Poleg tega regulacija vodotoka in ločitev reke od podtalnice povečuje negativni vpliv suš, torej učinek je sinergijski. Vpliva tudi na mikroklimo.</p> <p>3. »za zagotavljanje pitne vode« - Vodna direktiva za HE že določa, ker je to dejstvo, da poslabša ekološko stanje površinskih in podzemnih voda. Zato je potrebno tudi uporabiti izjemo po členu 4(7) in 4(8). Namreč HE zmanjšajo samočistilno sposobnost rek, temperatura vode se dvigne, zmanjša se vsebnost kisika itd. Poleg tega je primer katastrofalnega stanja v zvezi s podtalni Dravsko polje, kjer je zaradi HE podtalnica spremenila smer in tudi upadla za več metrov! (glej točko 20)</p> <p>4. HE imajo tudi še številne druge negativne vplive. V zadnjih letih se kaže izjemno velik problem spiranja mulja. Na Soči in Dravi je v zadnjih mesecih katastrofalno stanje, ko praznijo mulj iz zajezev, ker so zapornice v okvari. Na tem področju je alarmantno stanje. Država bi nujno morala ukrepati v skladu z direktivo o okoljski škodi!!! in ustrezni sanaciji zamuljenih zajezev!!! Izginjanje vrst, izguba najboljših kmetijskih zemljišč (glej točko 4)</p>
61	<p>To izjavo se izbriše od izjave "ter gradijo nove HE, ki imajo čim manjši vpliv na zmanjševanje biotske raznovrstnosti!" Slovenija ima še nekaj potenciala za izrabo vodne energije neizkoriščenega. Prednostno se obnavljajo in doinstalirajo obstoječe hidroelektrarne ter gradijo nove hidroelektrarne ki imajo čim manjši vpliv na zmanjševanje biotske raznovrstnosti in na slabšanje stanja voda.</p>	<p>HE, ki bi imele čim manjši vpliv na biotsko raznovrstnost in na slabšanje stanja voda ne obstajajo. V vsakem primeru nekatere vrste zaradi HE izginejo, zlasti rečne vrste in čisto vse poslabšajo ekološko stanje voda, zato predvideva OVD izjemo po členu 4.7. Takšne neresnice so nesprejemljive in si jih RS ne bi smela dovoliti. Nujno vključiti stroko iz področja narave in okolja. Izjava je tudi kontradiktorna z odstavkom 62, kjer je navedeno: »Ker so najboljše lokacije že izkoriščene, bo vsaka naslednja gradnja</p>

		<p>novih vodnih objektov za proizvodnjo električne energije zahtevnejša in s tem dražja”... kar pomeni večji posegi v okolje.</p>
62	<p>Ker so najboljše lokacije že izkoriščene in bi nove H povzročile preveliko škodo naravi in okolju za minimalno proizvodnjo HE, se ne načrtuje novih HE, ampak se posodablja in nadgrajuje obstoječe HE. Za namene izboljšanja stanja vodotokov, kjer HE že stojijo, se naloži proizvajalcem, da do leta 2020 izvedejo vse potrebne ukrepe za izboljšanje stanja vodotokov po načelu »onesnaževalec plača«. Prehod v nizkoogljično družbo bo zahteval vključevanje za energetske rabo primernih vodnih virov. Ker so najboljše lokacije že izkoriščene, bo vsaka naslednja gradnja novih vodnih objektov za proizvodnjo električne energije zahtevnejša in s tem dražja.</p>	<p>V Sloveniji imamo zgrajenih 21 velikih HE in cca 500 malih HE. Od tega jih 8 velikih HE na Dravi proizvede 70 % električne energije. Vse ostale, to je 13 velikih in cca 500 malih pa doprinese le 30 %. HE Brežice ni všteta, ker še ne obratuje. Ob dejstvu, da se bo gradilo na slabših lokacijah, ki bodo zahtevale večje posege v okolje in naravo, ter dražjo gradnjo, je gradnja novih HE popolnoma nesmiselna in nerentabilna.</p> <p><u>»Za namene izboljšanja stanja vodotokov, kjer HE že stojijo, se naloži proizvajalcem, da do leta 2020 izvedejo vse potrebne ukrepe za izboljšanje stanja vodotokov po načelu »onesnaževalec plača«.</u></p> <p>Kar bo tudi prispevalo k doseganju cilja Vodne direktive, izboljšanje ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda, vendar žal ne v kategorijo dobro ekološko stanje. Vzpostavi se državna baza ribjih monitoringov za vse vodotoke, z namenom spremljanja uspešnosti izvedenih ukrepov. Monitoringe se objavlja javno.</p>

		<p style="text-align: right;">Načrt upravljanja voda na VO Jadranskega morja</p> <p>Slika 2-43: Struktura proizvodnje električne energije iz hidroelektrarn v Republiki Sloveniji v letu 2012</p> <p>Največ električne energije v hidroelektrarnah je bilo proizvedene na verigi hidroelektrarn na Dravi (70 %) na VO Donave in na verigi hidroelektrarn na Soči (17 %) na VO Jadranskega morja.</p>
78	<p>Izbriše se: »nove akumulacijske HE«, ker je njihova gradnja ekonomsko neupravičena in ima prevelik vpliv na naravo in okolje, ob dejstvu, da bi bila proizvodnja električne energije minimalna in nesprejemljiva glede na škodo v okolju in naravi, ki jih HE povzročajo. Novo načrtovane HE se izvzame iz EKS. Vključevanje večjega obsega proizvodnje iz OVE v elektroenergetsko omrežje, predvsem sončnih in vetrnih elektrarn, bo zahtevalo večje rezerve energije in moči, robustna in napredna omrežja ter prilagajanje tako proizvodnje, kot tudi odjema. Doslej so prilagajanje proizvodnje v veliki meri zagotavljale premogovne elektrarne, z večjim deležem OVE pa bodo to vlogo prevzele</p>	<p>Nesmiselnost gradnje novih akumulacijskih HE je obrazloženo v točki 62.</p>

	razpoložljive in nove akumulacijske hidroelektrarne , hidroelektrarne s črpalno akumulacijo in plinske elektrarne. Tudi male elektrarne bodo sodelovale v prilagajanju proizvodnje in odjema.	
85	Okoljsko poročilo je neustrezno ocenilo vpliv EKS na naravo in okolje. Ob izvajanju EKS se bodo upoštevali omilitveni ukrepi, usmeritve in priporočil iz Okoljskega poročila št. 1403-18 OP z dne 31.1.2018.	Okoljsko poročilo je neustrezno pripravljeno ob dejstvu, da niso presojani kumulativni vplivi na celotno Slovenijo, ob dejstvu, da vrste zaradi HE izginjajo. Nikjer ni presojan vpliv na vrste, ki so na nacionalnem nivoju v neugodnem stanju in se njihovo stanje slabša. Država je dolžna v skladu s Habitatno direktivo vsakih 6 let poročati evropski komisiji o stanju vrst. Navajamo samo primer: Poročilo za poročanje po Direktivi ²³ navaja, da je zvezdogled v neugodnem stanju v kontinentalni biogeografski regiji. Zvezdogled ima ocene: ohranjenost populacije U1- (neugodno stanje se slabša!), ohranjenost habitata U1- (neugodno stanje se slabša!), obeti za prihodnost U1- (neugodno stanje se slabša!), končna ocena stanja U1- (neugodno stanje se slabša!). Glej Tabela 1.

Tabela 1: Poročilo za poročanje po Direktivi o habitatih (2013) navaja, da sta v kontinentalni biogeografski regiji zvezdogled in upiravec v neugodnem stanju.

Vrsta	Biogeografska regi	območje razširjenost	ohranjenost populac	ohranjenost habitata	obeti za prihodnost	končna ocena stanja
Gobio uranoscopus	CON	FV	U1-	U1-	U1-	U1-
Zingel streber	CON	FV	U1=	FV	U1-	U1-

Prav tako bi EKS moral presojati na cilje v PUN 2000²⁴ (določitev velikost populacije, določitev velikosti habitata, ključne strukture habitata itd.). PUN 2000 za vse ribje vrste navaja, da je potrebno določiti velikosti populacij, pri nekaterih tudi velikost habitata. Ob dejstvu, da še danes ne poznamo velikosti populacij, ni možno izvesti ustrezne presoje EKS na cilje PUN 2000. Kar je v nasprotju s Habitatno direktivo. Torej tudi ocena okolskega poročila C – ni bistven vpliv ob izvedbi omilitvenih ukrepov, ne vzdrži ustrezne presoje in je napačna ter nepopolna.

²³ Poročilo za poročanje po Direktivi o habitatih (2013). Spletna stran ZRSVN: http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65

²⁴ PUN2000 (2015). Program upravljanja z območji Natura 2000, ZRSVN. <http://www.natura2000.si/life-upravljanje-2015/program-upravljanja-obmocij-natura-2000-2015/>

Direktiva o habitatih, člen 6(3): Pri vsakem načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, je treba **opraviti ustrezno presojo njegovih posledic glede na cilje ohranjanja tega območja**. Glede na ugotovitve presoje posledic za območje in ob upoštevanju določb odstavka 4 pristojni nacionalni organi **soglašajo** z načrtom ali projektom **šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja** in, če je primerno, ko pridobijo mnenje javnosti.

V **predsodnem postopku C-304/05**, točka 26, je bilo odločeno: »Pristojni organi posameznih držav članic skladno s členom 6(3) Direktive o habitatih soglašajo z določenim načrtom ali projektom, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali za to ni potreben, vendar pa bi ga lahko pomembno poškodoval, šele po tem, ko **na podlagi presoje posledic načrta ali projekta za to območje ugotovijo, da kot tako ne bo poškodovano**, in po tem ko, če je primerno, pridobijo mnenje javnosti. Sodišče je v zvezi s tem že ugotovilo, da ta določba uvaja postopek, ki naj s pomočjo predhodne presoje zagotovi, da se **soglasje** k takšnim načrtom ali projektom **izda samo, če temu območju kot takemu ne škodujejo** (glej tudi sodbe C-127/02, točka 34, C-239/04, točka 19). Dalje v predsodnem postopku **C-304/05, točka 28** je bilo razsojeno: Kot je Sodišče v tem pogledu že odločilo, se sme soglasje k obravnavanemu načrtu ali projektu izdati le pod predpostavko, da so se organi z **gotovostjo prepričali** o tem, da načrt ali projekt na zadevno območje kot tako ne bo vplival negativno. Temu je tako, če z **znanstvenega vidika ni nobenega razumnega dvoma, da taki učinki ne obstajajo** (glej tudi sodbe C-127/02, točki 56 in 59, C-239/04, točka 20).

Direktiva o habitatih, člen 1 (i) razlaga kaj pomeni **»ugodno« stanje ohranjenosti vrste**: stanje ohranjenosti vrste pomeni skupek vplivov, ki delujejo na to vrsto in lahko dolgoročno vplivajo na razširjenost in številčnost njenih populacij na ozemlju iz člena 2. Šteje se, da je stanje ohranjenosti „ugodno“:

- če podatki o populacijski dinamiki te vrste kažejo, da se **sama dolgoročno ohranja** kot preživetja sposobna sestavina svojih naravnih habitatov, in
- če se **naravno območje razširjenosti vrste niti ne zmanjšuje niti se v predvidljivi prihodnosti verjetno ne bo zmanjšalo**, in
- **če obstaja in bo verjetno še naprej obstajal dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev njenih populacij**;

Direktiva o habitatih, člen 1 (e) razlaga, kaj pomeni **»ugodno« stanje ohranjenosti habitata**: stanje ohranjenosti naravnega habitata pomeni skupek vplivov, ki delujejo na naravni habitat in njegove značilne vrste in ki lahko vplivajo na njegovo dolgoročno naravno razširjenost, strukturo in funkcije ter dolgoročno preživetje njegovih značilnih vrst na ozemlju iz člena. Šteje se, da je stanje ohranjenosti naravnega habitata „ugodno“:

- če so njegovo **naravno območje razširjenosti in površine**, ki jih na tem območju pokriva, **stabilne ali se povečujejo**, in
- če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še **obstajale posebna struktura in funkcije, potrebne za njegovo dolgoročno ohranitev**, in
- če je **stanje ohranjenosti njegovih značilnih vrst ugodno**, kot je opredeljeno v (i).

Država je v skladu z Direktivo o habitatih dolžna vzdrževati ali po potrebi obnoviti ugodno stanje ohranjenosti naravnih habitatov in zlasti posebnih ohranitvenih območij. Stanje je ugodno, zlasti če so njegovo naravno območje razširjenosti in površine, ki jih pri tem pokriva,

stabilne ali se povečujejo in če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še obstajale posebna struktura in funkcije, potrebne za njegovo dolgoročno ohranitev (Sodišče EU, C-258/11, Sweetman and others točka 36 in 37²⁵).

Torej ocena C na EKS je neustrezna in neresnična. Poleg tega ni jasno kateri dokument bo presojal kumulativne vplive vseh novo načrtovanih HE na stanje vrst in habitatov, ter na cilje doseganja PUN 2000. Pogoji za sprejem EKS v takšnem besedilu torej niso izpolnjeni in gre za kršitev HD in OVD, kot navedeno zgoraj.

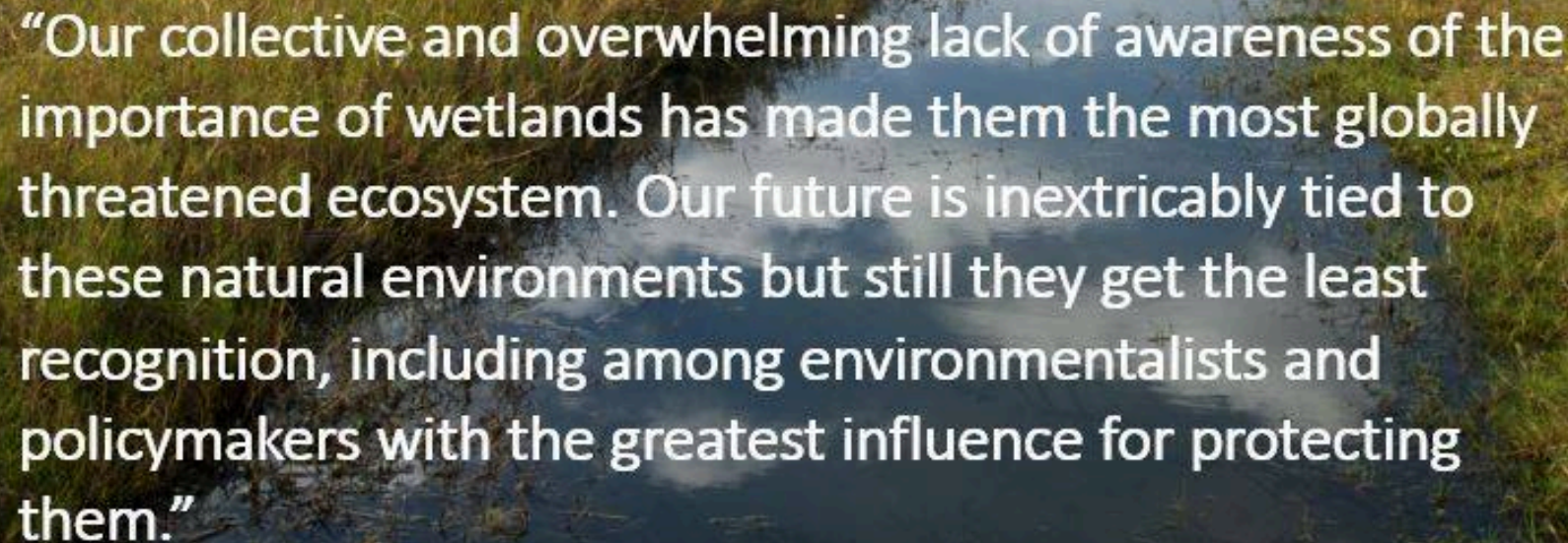
87	<p>Ta navedba je oksimoron in v nasprotju z OVD, zato se izbriše.</p> <p>2. Če iz celovite ocene vplivov na stanje voda izhaja, da se z omilitvenimi ukrepi ne more preprečiti poslabšanja ekološkega stanja voda, mora umestitev hidroelektrarne v vodno okolje vzdržati presojo vplivov na vode glede na merila o prevladi javne koristi proizvodnje električne energije iz OVE nad koristjo ohranjanja ekološkega stanja voda;</p>	<p>HE v vsakem primeru poslabšajo ekološko stanje voda, tudi če se izvedejo omilitveni in izravnalni ukrepi. Obrazložitev glej točko 20.</p>
89	<p>Odstavku se doda: Območja Natura 2000, ki varujejo mokrišča, se določi za izključitvena območja, območja, kjer HE ni mogoče graditi. Reka Mura je postala biosferno območje Mura, ki bo del pet državnega biosfernega območja Mura – Drava – Donava. Muro se razglasi za izključitveno območje in izbriše iz ANOVE, ter negativno (okoljevarstveno soglasje se zavrne) zaključi postopek CPVO za DPN za HE Hrastje-Mota. Prevlada drugega javnega interesa ni možna in se ne izvede.</p>	<p>Uničenih je že 50 % slovenskih rek zaradi hidroenergetske proizvodnje. V 62. odstavku je navedeno, da so najboljše lokacije že izkoriščene in da bo vsaka gradnja novih vodnih objektov za proizvodnjo električne energije zahtevnejša in s tem dražja. Ta navedba kaže, da EKS nima ustrezno zastavljenih ciljev, saj niso okoljsko, naravovarstveno in družbeno sprejemljivi (varujemo zadnje koščke narave, s tem pa tudi kvalitetno življenjsko okolje).</p> <p>Hkrati pa opozarjamo, da je nesprejemljivo, da EKS omogoča maksimalno izrabo vodotokov v energetske namene ob dejstvu, da je 50 % vodotokov že zaradi energetske izrabe uničenih. Prav tako EKS predvideva posege v območja Natura 2000. Kar bi moralo upoštevati tudi okoljsko poročilo (OP). OP bi moralo presojati vpliv EKS na ribe in njihove habitate na nacionalni ravni, saj nekaterim vrstam rib v primeru dodatnega uničevanja vodotokov grozi v</p>

²⁵ <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-258/11>

	<p>Splošni omilitveni ukrepi za doseganje ciljev zagotoviti povezanost populacij in ohranjanje biotske raznovrstnosti (cilj obsega tudi dolgoročno ohranjanje vrst in njihovih habitatov) in ohraniti celovitost območij z naravovarstvenim statusom z ohranitvijo lastnosti in procesov, zaradi katerih so varovana: 3. hidroelektrarne se umešča tako, da ni vpliva na prepoznavne značilnosti naravovarstveno pomembnih območij in njihovo biotsko raznovrstnost (območja Natura, Ramsar območja, IBA, Območja Unesco, EPO, naravne vrednote, zavarovana območja), da se v čim večji možni meri zagotavlja ohranjanje kvalifikacijskih vrst in HT na območju Natura 2000, ohranjanje vodnih in na vodo vezanih organizmov, ohranjanje habitatov ogroženih in zavarovanih vrst in prednostnih HT na ožjem in širšem območju posega. Zagotoviti je treba prehodnost in povezanost vodotokov za vodne organizme, v čim večji možni meri ohraniti dinamiko reke, prodonosnost, ohranjati naravne ekosistemske značilnosti pritokov in njihovo naravno strukturo.</p>	<p>Sloveniji izginotje/ izumrtje. Dejstvo je, da smo danes na vseh obstoječih HE nad 10 MW priča izginjanju rečnih vrst rib in da je stanje na nacionalnem nivoju alarmantno.</p> <p>Glede na alarmantno stanje rečnih ekosistemov in izginjanje ribjih vrst, ki smo jim v Sloveniji priča, bi bilo nujno razglasiti izključitvena območja, kjer HE objektov ne bi bilo možno graditi. Zagotovo tej kategoriji ustrezajo <u>vsa območja Natura 2000</u>, saj varujemo zadnje ostanke rek in tudi ribje vrste, katerim v Sloveniji grozi izginotje, ali siromašenje genskega materiala, zaradi fragmentacije in izgube habitata, ter številnih drugih negativnih vplivov.</p>
98	<p>Izjava je neresnična in zavajajoča! Energetski koncept Slovenije je bil pripravljen v širokem procesu javnih posvetov, predstavitev in delavnic, pri čemer so sodelovala ministrstva, raziskovalne in druge ustanove, gospodarske družbe, nevladne organizacije in seveda posamezniki. Široka javna razprava v času priprave Energetskega koncepta je pokazala</p>	<p>Glej točko 10.</p> <p>V dokumentu EKS je zapisanih veliko neresnic, čemur se ni za čuditi ob dejstvu, da ni bila vključena naravovarstvena in okoljevarstvena stroka. RS v tako pomembnem in resnem dokumentu si tega ne bi smela privoščiti. Tako resen in za državo strateški dokument ne bi smel vsebovati neresnic! Temljiti bi moral izključno na dejstvih.</p>

odločno podpora naši skupni viziji, to je dolgoročnemu prehodu Slovenije v nizkoogljično družbo, v skladu s trajnostnimi načeli.	
--	--

DPRS zahtevamo razglasitev izključitvenih območij, obvezno pa območje Natura 2000 in biosferno območje Mura, za katerega se zapiše, da ni predmet energetske izrabe in se jo izbriše iz vseh dokumentov, ki predvidevajo gradnjo HE na Muri.

“Our collective and overwhelming lack of awareness of the importance of wetlands has made them the most globally threatened ecosystem. Our future is inextricably tied to these natural environments but still they get the least recognition, including among environmentalists and policymakers with the greatest influence for protecting them.”

- Ramsar Convention Secretary General, Martha Rojas Urrego